

Gloria v Argentíne a Peru

Okno do Ameriky
(pripravuje Ján Rodák)

„Neviem, či sa môžem chváliť, že moja dcéra Gloria ešte pred promóciou na vysokej škole sa zúčastnila na medzinárodnej praxi v Južnej Amerike, odkiaľ priniesla vynikajúce a atraktívne fotografie, ktoré som sa rozhodol zaslať redakcii Veľkošarišana,“ začal svoj najnovší telefonát do môjho bytu bývalý občan Veľkého Šariša a kamarát, teraz občan USA, Jožko Janek.

So spomínanými fotografiami som sa rozhodol podeliť sa aj s ostatnými čitateľmi o tú krásu aj postupne uverejniť, aj keď je škoda, že foto nemôžu byť vo farbe. V tomto čísle spolu s Gloriou Janekovou si môžeme pozrieť Cerro Aconcagua – najvyšší štít (v pozadí) v Južnej Amerike a mnohým z nás aj u nás známe zvláštne mesto v pohorí Machu Picchu v Peru.

Pálím, páliš, pálime

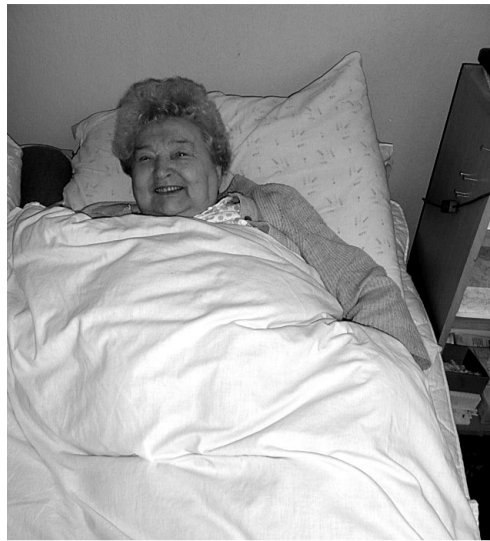
Blíži sa najväčšie obdobie zamorenia nášho mestečka dymom – jeseň. Nech sa prijímajú opatrenia, v ktorých dni sa smie páliť a v akých vzdialenostiach od domov. Uznesenie o zákaze páliť a o pokutách je len na papieri. Pálilo sa, páli sa (aj 1. októbra bol Varoš zadymený, dym sa šíril od občanov bývajúcich okolo budovy mestského úradu) a bude sa páliť za takých opatrení naďalej po celý rok! Komu na tom záleží?! **Mgr. Ján Očkovič**

ČO PÍŠU INÍ...

Paul Newman má sesternicu vo Veľkom Šariši

VEĽKÝ ŠARIŠ – Sesternica Paula Newmana (83) pozdravuje z Veľkého Šariša (okr. Prešov) svojho slávneho bratranca do USA. Pani Anna Kollárová (83) je na hereckú megastar, s ktorou má spoločné korene v Humennom, patrične hrdá. Len jedno veľmi ľutuje – nikdy sa s bratrancom nestretla.

„Aj som chcela napísať do relácie Snívajte s nami, či by mi to nemohli sprostredkovať, ale nejako som sa k tomu nedostala,“ vraví pani Anna, ktorá má s P. Newmanom aj podobný osud. Obaja čelia zákerým chorobám. Herec trpí rakovinou pľúc a A. Kollárová je kvôli šiestim mozgovým príhodám a infarktu, ktoré prekonal, pripútaná na lôžko. A. Kollárová sa narodila v Humennom a odtiaľ vycestovala do USA aj mama P. Newmana. „Žila v Clevelande. Aj sa tam vydala, ale prvé manželstvo sa jej akosi nevydarilo. Druhýkrát si vzala nemeckého obchodníka Neumanna. A narodil sa im Paul, ktorý si neskôr pôvodné meno Neumann zamerikanizoval na Newman,“ vysvetľuje A. Kollárová. Ona sama v Amerike nikdy nebola. Viacerí príbuzní sa však s hercom stretli. „Boli to však krátke stretnutia. Paul bol vždy na cestách. Tí, čo nás z Ameriky prišli navštíviť, opisovali, že za rodinou prišiel vždy len keď bola nejaká svadba, krstiny či kar. Ale nikdy sa nezdržal dlho.“

Teta Anna je dnes pripútaná na lôžko.

Ako sa zjavil, tak zase odišiel. Vraj bol za mlada veľmi pojašený,“ hovorí o hercovi, ktorého preslávili úlohy v takých filmoch, ako Butch Cassidy a Sundance Kid či Podraz alebo Frajer Luke. Herec však má na Slovensku viacero príbuzných. Väčšina z nich žije v obci Ptáčie pri Humennom. Odtiaľ sa totiž za oceán vysťahovalo veľa Slovákov, ktorí boli spáti s rodinou Feckovou a rovnaké priezvisko mala za slobodna aj hercova mama. Žiaden z nich však už takú hviezdnu kariéru, ako Paul neurobil.

(nov, foto: Autor)
(Nový čas, júl 2008)

Pozn. red.: Paul Newman zomrel 26. septembra.

Recepty pre neznámu paniu

Milá pani, stretli sme sa asi pred dvoma týždňami a vy ste prosili recepty, ktoré sme svojho času uverejnili v mesačníku Veľkošarišan, že ste ich založili tak dobre, že ich nemôžete nájsť. Nuž aj my sme ich založili a nevieme, či to boli tie isté. Odtedy sme sa nestretli a ja neviem, kde bývate. Takže skúste takto cez noviny.

Kapia v oleji

3 kg papriky, 1,5 l vody, 0,5 l octu, 1 lyžičku soli, pol lyžičky salicylu, 0,5 dcl oleja, päť lyžíc cukru.

Všetko uvaríme, do toho vložíme na 5 minút kapiu. Povyberáme, dáme do fliaš a zalejeme nálevom. Flaše zakryjeme dekou.

Nakladaná kapusta – pikantná

6 kg pokrájanej kapusty mierne posolíme, 1 kg cibule a feferóny podľa chuti pokrájame na drobné. Spolu premiešame a zalejeme nálevom. Nálev: 1 l vody, 0,5 l octu, 0,5 l oleja, 1 DEKO, 10 dkg cukru, 1 3-dcl fľaša feferónov (alebo čerstvé). Vychladnutý nálev nalejeme na pokrájanú zeleninu, dobre premiešame a naložíme do fliaš.

Tekvicový kompót

4 kg tekvice, úhľadne nakrájanej na tenké kocky necháme namočené 24 hodín v 2 l vody a 4 dkg kyseliny citrónovej (alebo Citrovit). Potom zlejeme, uvaríme do sklovitavosti v 2 l vody so 14 dkg cukru. Scedíme, naložíme do fliaš.

Nálev: 7 dcl vody, 1 kg cukru, 1 pomarančový džús – prevaríme, nalejeme horúce na tekvicu v zaváracích pohároch a sterilizujeme, aby chytlo viečko.

Zelenina v slanom náleve

(Vhodná do gulášu a zeleninových i fazuľových polievok, prívarkov, aj do mäsa, keď ju dáme na začiatok varenia, tak dosážame až nakoniec.)

1 kg mrkvy, 0,5 kg petržlenu, 0,5 kg cibule, 0,5 kg paradajok, 0,5 kg papriky, 30 dkg zeleru, 30 dkg kelu, 30 dkg karfiolu, 30 dkg póru, 0,5 kg až 60 dkg soli, za hrst zelerovej a petržlenovej vňate, ligurčeka aj pažitky.

Za surova všetko zomelieme na mäsovom mlynčeku a premiešame so soľou.

Necháme stáť 12 hodín. Natlačíme do malých fľaštičiek, uzatvoríme a dáme na tmavé a chladné miesto.

Ďalšie recepty nájdete na internetovej stránke na adrese www.zeny-saris-zeny.wbl.sk na podstránke Náš tip.

Katka Novotná

Smutný osud fotelky (a nielen jej)

Mnoho rokov som ja, krásna a objemná bordová fotelová stolička, slúžila svojmu majiteľovi. Koľko členov rodiny a hostí na mňa sadalo, oddychovalo. Až prišiel deň, že som potrebovala opravu. Majiteľ ma nechcel dať do rúk čalúnnikov, alebo už som do bytu, niekedy obdivovaná, bola nevhodná? Porozoberať a jednotlivé časti dať do kontajnera sa mu nechcelo. Rozhodol sa ma v jeden večer odniesť na bývalú skládku na zákrute cesty v smere zo Železničnej ulice na Sabinovskú ulicu. Obzeral sa, či ho niekto nevidí, položil ma na kraj cesty, rýchle urobil čelom vzad a spokojný, že sa ma nepotrebné tak ľahko zbavil. Od môjho majiteľa to bol čin nekultúrny. Dal podnet ďalším podobným občanom, aby pôvodnú nelegálnu skládku presúvali po bývalej Mlynskej trati smerom na železničnú stanicu.

Nastalo ráno. Ja, nepotrebná, pozerám a čo nevidím? Príkladný čin. Celkom iný ako ten, o ktorom sa zmienuje Veľkošarišana, ste zvedaví, choďte sa tam pozrieť. Kríková a stromová džungľa od bývalej trate do mlyna po oživenú a nevelkú fabriku, kde sa opravovali vysokozdvížne vozíky, sa premenila na zatiaľ podkladovú nerovnú plochu. Priestor okolo cesty je pekne upravený, nádvorie farebne vydláždené. Časť bývalých dielni je esteticky pôsobivá a na ďalšom skultúrnom prostredí a sfunkčnení objektov sa pracuje. Vidíte, aký paradox. Jedni, prevažne domáci, tvoria nelegálne skládky a druhí estetizujú a skultúrňujú prostredie. A čo bude so mnou, neviem.

Mgr. Ján Oravec

O OSOBNÝCH FINANCIÁCH (I.)

Banky nás lákajú na takzvané balíky, čo sú účty, ktoré v základnej cene obsahujú niektoré služby. Oplatí sa to? Podobne ako pri účtoch je odpoveď dvojaká – v niektorých bankách áno, v iných zase nie. Rozhodujúce je, čo všetko má váš bankový účet obsahovať za čo najnižšiu cenu.

Čo je dôležité pri balíku

Dobre vybraný balík konkrétne pre vás je taký, za ktorý okrem základného poplatku už nemusíte platiť ani korunu navyše. Vtedy viete, že ste si dobre vybrali. Čo je najdôležitejšie, v základnej cene musí obsahovať nielen príchádzajúce platby, ale najmä prevody (či už jednorazové alebo trvalé príkazy/inkaso) a platby kartou v obchode. Ideálne je, ak k balíku dostanete bezplatne aj platobnú kartu. Práve poplatok za ňu je častokrát spôsob, kde si banka „vynahradiť“ lacnejšie bežné poplatky. Dobrý balík by vás mal motivovať nulovým poplatkom za platbu kartou, aby ste kartu skutočne použili.

vali na platenie pri pokladni a nevyberali si zbytočne hotovosť. Je to prevencia pred krádežami, ale aj dobrá príprava na euro, kde by ste mali v peňaženke oveľa viac ťažkých mincí ako dnes.

Balík sa oplatí, ak

– ste ochotní používať internetbanking namiesto chodenia na pobočku,

Balík sa oplatí všetkým aktívnym

– nechodíte na poštu, ale všetky účty platíte cez internet,
– aktívne platíte kartou a minimalizujete výbery hotovosti z bankomatu,
– chodíte do zahraničia a nechcete si zbytočne zamieňať peniaze.

Balík sa neoplatí, ak

– dostávate výplatu v hotovosti alebo si ju celú vyberiete z účtu a platíte všetko z peňaženky,

– nie ste ochotní obsluhovať svoj účet cez internetbanking,
– nemáte v obľube platenie kartou pri pokladni.

V čom sú výhody balíku oproti bežnému účtu?

– v cene podobnej bežnému účtu sú zahrnuté často používané aktívne operácie

– balík obsahuje mnohé operácie bez obmedzenia počtu (čím aktívnejšie ich využívate, tým viac šetríte).

Na čo si dať pozor pri čítaní poplatkov

– ročný poplatok za platobnú kartu,
– účtovnú položku (v našej tabuľke je započítaná, ale mnohé banky ju uvádzajú oddelene od poplatku),
– poplatok za zrušenie trvalého príkazu,
– poplatok za výber z bankomatu v cudzine. **Richard Menczer, Seesame**

Nabudúce: Sporiace účty pre krátkodobé zhodnocovanie vlastných úspor: aká je ponuka na trhu, ako si vybrať

Banka	Názov balíku	Cena	Obsah
mBank	mKonto	0 Sk	platby kartou, prevody cez IB, karta VISA Classic (vydanie aj obnova), neobmedzený limit na karte, vlastný PIN, prijaté bezhotovostné platby, výbery z bankomatov v zahraničí, 3x výber z bankomatov na Slovensku, zadanie/zmena/zrušenie trvalého príkazu, priradený sporiaci účet, mesačný výpis, vedenie účtu
ČSOB	Pohoda	66/26/6 Sk*	platby kartou, výber z ČSOB bankomatov, prevody cez IB, mesačný výpis, info 24 - desať sms o stave účtu, vedenie účtu, založenie/zmena/zrušenie trvalého príkazu
VÚB	Flexiúčet	37 - 257 Sk	prijaté bezhotovostné platby, platobná karta, znovuvydanie karty pri strate alebo odcudzení, znovuvydanie PIN, mesačný výpis, internetbanking a phone banking, vedenie účtu, zadanie a zmena trvalých príkazov a povolenia na inkaso, zmena denného/mesačného limitu ku karte
UniCredit Bank	Smart	59 Sk	štvrtročný výpis, karta Maestro s možnosťou debetu, prijaté bezhotovostné platby, prevody cez IB, výber z bankomatov Unicredit, 1x výber z iného bankomatu, internetbanking a phone banking, vedenie účtu
Tatrabanka	Classic	55 Sk	mesačný výpis, 5 x automatizované transakcie (IB, výber z ATM, inkaso/trvalý príkaz), platba kartou, povolené prečerpanie, karta Visa Electron s limitom 20 000 Sk, vedenie účtu
Istrobanka	Štandard	48 Sk	1x bezhotovostný prevod, vklady na obch. mieste, prijaté bezhotovostné platby, zadanie/zmena trvalého príkazu, sms notifikácia, vedenie účtu, platobná karta VISA Electron/CIRRUS Maestro, zriadenie a pasívne využívanie služieb elektronického bankovníctva, povolené prečerpanie
OTP banka	Plus	49 Sk	štvrtročný výpis, povolený debet, 1 rok karta VISA Electron, hotovostné vklady, prijaté bezhotovostné platby, prevody cez IB, platby cez postterminál, vedenie účtu
Ľudová banka	Element	20 Sk	1 x prijatá bezhotovostná platba, možnosť debetu, mesačný výpis, vedenie účtu
SLSP	Extra	49 Sk	vedenie účtu, zadanie/zmena trvalého príkazu, pripísanie bezhotovostného vkladu, mesačný výpis
Dexia	Výhoda	59 Sk	vedenie účtu, mesačný výpis, zriadenie trvalých príkazov a inkás, internetbanking, povolené prečerpanie, vkladový a termínovaný účet v SKK a EUR, bonusový sporiaci účet výhoda v Sk, možnosť získania bonusu na odpočet poplatkov za služby v zmysle zoznamu poplatkov, ktorý je súčasťou sadzovníka, vo výške 600 Sk

* bežná cena/ak splňa podmienky: kreditný obrat 13000 Sk, 1 platba SIPO, 1 trvalý príkaz/navyše priemerný zostatok min. 16000 Sk